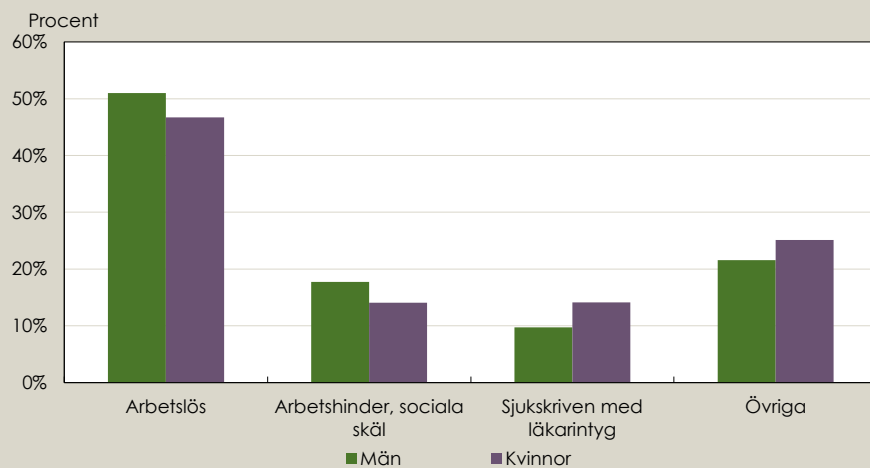

Försörjningshinder och ändamål med ekonomiskt bistånd 2020

År 2020 utbetalades 11,9 miljarder kronor som ekonomiskt bistånd, varav 95 procent var i form av försörjningsstöd. Under året fick 226 000 vuxna personer ekonomiskt bistånd, vilket är en minskning med 2 procent jämfört med 2019. Det vanligast förekommande försörjningshindret var arbetslöshet vilket stod för cirka hälften av utbetalningarna.

Arbetslöshet är sedan 2010, då data började samlas in, den främsta orsaken till att de som fått ekonomiskt bistånd saknar en egen försörjning. År 2020 var nära hälften av försörjningshindren arbetslöshetsrelaterade. I statistiken om försörjningshinder delas de arbetslöshetsrelaterade försörjningshindren upp i två huvudkategorier, arbetslös och arbetslös med etableringsersättning. Kategorin arbetslös delas i sin tur upp i tre undergrupper; arbetslöshet utan ersättning, otillräcklig ersättning och i väntan på ersättning. Av de personer som fick ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet var arbetslöshet utan ersättning det vanligaste försörjningshindret, både för män och för kvinnor.

Figur 1. De tre vanligaste försörjningshindren redovisade som andelar, för män och kvinnor, 2020

Källa: Registret över ekonomiskt bistånd, Socialstyrelsen

Försörjningshinder på grund av sociala skäl var näst vanligast och stod för 16 procent av samtliga försörjningshinder. Försörjningshinder av sociala skäl innebär att en person för närvarande inte omedelbart står till arbetsmarknadens förfogande på grund av att socialtjänsten bedömer att personen har nedsatt arbetsförmåga eller att dennes arbetsförmåga inte är klarlagd. Det kan röra sig om behov av ytterligare utredning av arbetsförmåga, arbetsträning, social eller medicinsk rehabilitering innan ett arbete kan bli aktuellt. Det kan också avse en person som

för närvarande är förhindrad att arbeta på grund av familjeskäl eller en ungdom 18-20 år där socialtjänsten övertagit föräldrarnas försörjningsansvar för att denne ska få möjlighet att avsluta sina gymnasiestudier [1].

Det tredje vanligast förekommande försörjningshindret var sjukskrivning med läkarintyg. Denna kategori omfattade nära 12 procent av biståndsmottagarna.

De olika försörjningshindrens relativa andel visar på vissa könsskillnader i så måtto att arbetslöshet och sociala skäl var något vanligare bland män, medan sjukskrivning med läkarintyg var vanligare bland kvinnor (se figur 1).

Olika försörjningshinder för kvinnor och män

Könsskillnader för olika typer av försörjningshinder framgår av tabell 1, där fördelningen mellan könen redovisas för olika försörjningshinder. Fördelningen var relativt jämn avseende ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet, 55 procent bland män jämfört med 45 procent bland kvinnor. Motsvarande fördelning när det gällde försörjningshindret arbetshinder, sociala skäl uppgick till 58 procent bland män respektive 42 procent bland kvinnor. Fördelningen avseende sjukskrivning med läkarintyg var i princip omvänd med 43 procent bland män och 57 procent bland kvinnor (se tabell 1).

Tabell 1. Biståndsmottagare fördelat på försörjningshinder och kön, 2020

Försörjningshinder	Antal	Män	Kvinnor
Arbetslös	110 805	60 772	50 027
Arbetshinder, sociala skäl	36 196	21 116	15 078
Sjukskriven med läkarintyg	26 722	11 569	15 152
Arbetslös med etableringsersättning	10 190	4 544	5 631
Utan försörjningshinder	7 215	3 878	3 337
Sjuk- eller aktivitetsersättning	6 991	3 375	3 616
Arbetar deltid, ofrivilligt	6 488	2 730	3 758
Föräldraledig	6 236	492	5 738
Pension el. äldreförsörjningsstöd	5 584	3 802	1 781
Arbetar heltid	4 490	2 599	1 891
Ensamkommande ungdom (18-20, gymn stud)	3 837	3 483	352
Uppgift saknas	1 607	812	795
Samtliga biståndsmottagare	226 361	119 172	107 156

Källa: Registret över ekonomiskt bistånd, Socialstyrelsen

Ofrivilligt deltidsarbete är ett försörjningshinder som är något vanligare bland kvinnor än bland män, där 58 procent var kvinnor och 42 procent män. Förhållandet är det motsatta bland de personer som uppger heltidsarbete med otillräcklig inkomst som hinder, där 58 procent var män och 42 procent var kvinnor. Den största skillnaden märktes dock när det gäller föräldraledighet som försörjningshinder (otillräcklig, väntar föräldrapenning eller saknar barnomsorg). Av totalt 6 236 personer utgjordes 92 procent i nämnd kategori av kvinnor och resterande 8 procent av män.

Andra trygghetssystem påverkar

Drygt 63 procent av alla biståndsmottagare var utrikes födda samtidigt som andelen utrikes födda är 20 procent av landets totala befolkning. Det beror till stor del på att dessa, i större utsträckning än inrikes födda, inte kvalificerat sig för ersättning från andra trygghetssystem som till exempel a-kassa, sjukförsäkring eller att de väntar på etableringsersättning. Både bland inrikes och utrikes födda biståndsmottagare var det vanligast att vara arbetslös utan ersättning. Bland inrikes födda var det vanligare med försörjningshinder på grund av sociala skäl. Cirka 25 procent av alla inrikes födda hade detta försörjningshinder, mot 14 procent av de utrikes födda.

Försörjningsstöd vanligaste ändamål

År 2020 utbetalades 11,9 miljarder kronor ut som ekonomiskt bistånd varav 95 procent i form av försörjningsstöd. I kategorin ”stöd till livsföringen i övrigt”, vilket var resterande 5 procent, var de två enskilt största posterna hälso- och sjukvård och tandvård. Hälso- och sjukvård motsvarade drygt en femtedel av det stöd som gavs till livsföring i övrigt.

Arbete vanligaste avslutsorsak

Uppgifter om avslutsorsaker har samlats in av Socialstyrelsen sedan 2017. Avslutsorsak är detsamma som skälet till att det ekonomiska biståndet har upphört. Uppgifterna har hittills bedömts ha vissa kvalitetsbrister, främst i form av svarsbortfall. När vi till detta lägger förhållandet att mer än en tredjedel av de svar som erhållits fördelas på svarsalternativen ”Ej avhörd” samt ”Annan orsak” påverkas möjligheterna att dra några tydliga slutsatser utifrån statistiken.

Med ovanstående i minnet kan vi konstatera att arbete är det vanligaste skälet till att bistånd inrapporterats som avslutat. Det sammanhänger i någon mån med att arbetslöshet utgör en så pass stor andel av de redovisade försörjningshindren. Efter arbetslöshet följer orsakerna; annan ersättning/bidrag, flyttat och studier, i nämnd ordning (se vidare tabell 8).

Ekonomiskt bistånd, försörjningshinder och avslutsorsaker

Ekonomiskt bistånd består av två delar; försörjningsstöd och stöd till *livsföringen* i övrigt. Försörjningsstöd ska täcka den löpande försörjningen och i livsföringen i övrigt ingår andra nödvändiga utgifter vid sidan av försörjningen.

Försörjningshinder anger den direkta orsaken till att någon vuxen i hushållet är förhindrad att försörja sig själv och sin familj.

Avslutsorsaker anger den direkta orsaken till att ett hushåll inte längre anses vara i behov av ekonomiskt bistånd.

För mer information om ekonomiskt bistånd se
<http://www.socialstyrelsen.se/ekonomisktbistand>

Källor

1. Socialstyrelsen 2017. *Instruktion för registrering av ekonomiskt bistånd För handläggare av och ansvariga för ekonomiskt bistånd* <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2017-1-26.pdf>

Mer information

Du hittar fler tabeller, diagram och annan information här (välj visa bilagor):
www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/statistikammen/ekonomiskt-bistand/

För dig som vill göra egna sökningar i statistikdatabasen:
https://sdb.socialstyrelsen.se/if_ekb/val.aspx

Kontakt:

Heval Beydogan (statistikfrågor)
Telefon: 075-247 30 00
E-post: sostat@socialstyrelsen.se

Daniel Svensson (statistikfrågor)
Telefon: 075-247 30 00
E-post: sostat@socialstyrelsen.se

Samira Aqil (sakfrågor)
Telefon: 075-247 30 00
E-post: samira.aqil@socialstyrelsen.se
